

Saulėta, dieną 40°, naktį 20.
Saulė teka 7:44, leidžiasi 6:25

VOL LV

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Vasario-Februaro 18 d., 1974 m.

Kaina 15c

41

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
BAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

SIRIJA PAPRAŠE AMERIKOS GARANTIJŲ

BRITŲ ANGLIAKASIAI RUOŠIASI UŽDARYTI ELEKTROS JĖGAINES

LONDONAS. — Britanijos streikuojanti angliakasių unija šią savaitę pradės pikietuoti naftos pristatymą elektros jėgainėms. Anglių transportai į jėgaines jau sustabdyti, tačiau unijos vadams rūpi, kad jėgainės visai negaminėtų elektros srovės, todėl reikia sustabdyti ir alyvos tekėjimą. Apskaičiuota, kad jėgainių tankuose yra užtektinai alyvos trimis savaitėmis. Angliakasių vadovybės vyrai susirūš su kitomis darbininkų unijomis. Komunistas Mick McGahey, Skotijos angliakasių vadovas, planuoja sumobilizuoti įvairiose unijose 10 milijonų vyrų, kurie padėtų angliakasiams streikuoti prieš suvalstybintų kasyklų vadovybę.

Geležinkeliečių unijoje kai kurie nariai padeda angliakasiams sustabdyti tris ilgus traukinius su skystu kuru elektros jėgainėms. Irgi nacionalizuotos elektros pramonės vadovybė bando siūsti, kur galima, alyvą jėgainėms jūros keliu ir vengia siūsti traukinius per tokius miestus, kur pikietuoja angliakasiai.

Artėjant parlamento rinkimams, politikai diskutuoja kainų kilimą. Sausio mėn. kainos Britanijoje pasoko 2.9% ir palyginus su pernai sausio mėn. kainos yra 20% didesnės. Pakilimas nuo 1970 metų siekia 53%. Vyriausybės šalininkai, kalbėdami apie kainų pakilimą, nurodo, kad ir darbininkų atlyginimai nuo 1970 metų pakitė 50.5%. Darbiečiai šį argumentą atmeta, pabrėždami, kad kainų pakilimas aiškiai rodo, kad konservatoriai nemoka valdyti krašto.

Premjeras Heath nurodo savo kalbose, kad kainos kyla ne vien Britanijoje, jos kyla Amerikoje ir Europoje. Britanijoje kainos kylančios ne taip greitai, kaip kitose pasaulio valstybėse, tvirtina konservatoriai.

Padėtis Britanijoje nėra džiuginanti. Europos rinkos valstybių tarpe Britanijos darbininkų darbo našumas yra atsilikęs nuo V. Vokietijos ar Prancūzijos, tačiau nėra paskutinėje vietoje, pralenkia tokias rinkos nases, kaip Italija ar Airija. Todėl Europoje rinkos pareigūnai šaltai žiūri į dabartinę Britanijos ekonominę krizę. Britanija, tiesa, turi trijų darbo dienų savaitę, jos užsienio prekyba negali iškovoti iš deficito, tačiau Londono bankai ir aukso birža vis dar laikomi pasaulio finansinė sostine. Daug pagerėjimų laukiama ateityje iš Britanijos atrastų naftos šaltinių Šiaurės jūroje. Britanija, kaip pasakė vienas rinkos pareigūnas Briuselyje, serga, tačiau niekas nelaikia ligonio mirties.

Egipte žuvo 2 suumiai kariai

KAIRAS. — Suomijos ambasada Egipte paskelbė, kad vakariniame Suez kanalo krante buferio zonoje, žuvę du suomių kareiviai, Jungtinių Tautų taikos kariuomenės nariai. Vienas suomis kapitonas smėlyje išsprogdino pakastą miną ir buvo lengvai sužeistas. Tada grupė suomių kareivių su džypu atsukė į kapitoną ir pagalbą. Džypas užvažiavo ant kitos minos, du suumiai žuvo ir šeši buvo sužeisti. Suomijos ambasada nežinanti, kieno ten buvo paliktos minos: Egipto ar Izraelio.

Izraelio ir Sirijos artillerija vėl susižaudė vakar Golan aukštumose. Į mūsų įsijungė ir abiejų valstybių tankai ir susižaudymas tęsėsi dvi valandas. Žuvę keturi Izraelio kareiviai.

IŠ VISO PASAULIO

ČIKAGA. — Illinois sen. Charles Percy paskelbė, kad jis yra kandidatas į prezidento vietą. Sen. Percy pranešė spaudos atstovams penktadienį, kad jis dalyvaus pirminiuose rinkimuose 1976 m. Illinois, Wisconsin ir Michigano valstijose. Svarstomas ir kitu 5 pirminių rinkimų klausimas.

SAIGONAS. — Visas Pietų Vietnamo vyriausybės kabinetas atsisakė, kad prezidentas Thieu galėtų sudaryti naują kabinetą. Tai didžiausias vyriausybės pertvarkymas per 7 metus.

BANGKOKAS. — Tailandijos gynybos ministeris Chullasap lankėsi Kinijoje, kur premjeras Chou En Lai pasakė, kad Kinija nebeduoda paramos komunistų karinei veiklai Tailandijoje, Laose ir kitose Indokinijos dalyse. Premjeras įspėjo Tailandijos ministerį vengti sovietų įtakos. Anksčiau Kinija rėmėsi Tailandijos sukilėlius, nes Tailandijos karinė vyriausybė buvo nedraugiška Kinijai. Kinija norinti pamiršti senas dienas ir nukreipti dėmesį į savo šalies reikalus.

WASHINGTONAS. — Federalinės maisto ir vaistų priežiūros įstaigos vėl leidžia galvijų augintojams naudoti pašarą harmoną DES (diethylstilbestrol), kuris padeda galvijams augti. Apskaičiuota, kad jautis pasiekia 1,000 svarų svorį su tais vaistais 35 dienom anksčiau, negu seriamas be vaistų. Tuo pačiu jis suėda 500 sv. mažiau pašaro. Uždraudimo tam vaistui atšaukimas sutapęs Amerikai kukurūzų, kurie užauginami 3 iki 5 akrai žemės plote.

PHNOM PENHAS. — Komunistai Kambodijoje apšaudė ilgo nuotolio patrankomis, Amerikoje gamintom, atimtom iš Kambodijos kariuomenės, sostinė Phnom Penh, kur žuvo 7 žmonės ir 35 sužeisti. Penktadienį Kambodijos lėktuvai netęcia puolė savo pačių pozicijas, ten žuvo 13 kareivių.

ANKARA. — Turkijos vyriausybė greit atšauks uždraudimą ūkininkams sėti opiumo aguonas, paskelbė Orhan Eyaoglu, ministeris be portfelio. Vyriausybė turi skubėti, nes aguonas reikia pasėti iki balandžio mėn. Turkija labai sustiprins kontrolę, kad opiumas nepatektų į nelegalių pirklių rankas. Bus pastatyta daugiau valdžios įmonių opiumui paversti į įvairius vaistus ir juos parduoti, o ne žalią opiumą.

DETROITAS. — Fordo automobilų bendrovė nutarė savo Mahwah, N. J., fabriką pertvarkyti, kad jis statytų tik mažus automobilius, kurių energijos krizės metu pirkėjai reikalauja. Laikiniai iš darbo bus paleisti 4,000 darbininkų.

Chicago meras Richard J. Daley pasirašo Lietuvos nepriklausomybės sukakties proklamaciją. Iš kairės į dešinę stovi: Chicago's Alto pirmininkas Rimas Sarka, St. Mankus, Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė, kun. A. Stašys, archit. A. Kerelis ir legionierius J. Paukštis.

Foto V. Noreika

SOLŽENICINAS PAPRAŠE MASKVOS IŠLEISTI Į UŽSIENĮ JO ŠEIMĄ

ČIURICHAS. — Sovietų ištremtas rašytojas, Nobelio premijos laureatas Aleksandras Solženicinas Čiuricho geležinkelio stotyje buvo minios taip apsupas, kad net buvo išsigandęs, kai jį pradėjo rusiškai kalbinti Čiuriche gyvenę „baltieji“ rusai. Jie šaukė ir plojo, sveikindami iš Maskvos ištremtą rašytoją, kuris nebuvo matęs tokių vakaruose plačiai priimtų minios džiaugsmo pareiškimų. Solženicinas apsisėjo savo advokato Heeb bute. Juo rūpinas ir šveicarijon atvykęs jo paskutinės knygos „Gulago archipelago“ leidėjas Nikita Struve, Paryžiaus YMCA knygų leidyklos atstovas.

Maskvoje sovietų premjeras Aleksej Kosyginas turėjo pasikalbėjimą su Švedijos žinių agentūros atstovu Stig Fredrikson, kuris pradėjo Kosyginą klausinėti apie Solženiciną. „Ar Tamsa gavoji, kad aš neturiu ką veikti ir turiu tik Solženiciną rūpintis“, atšovė jam Kosyginas. „Man visai jo byla nerūpi“, pridėjo jis. Kada Fredriksonas paklausė premjerą apie Solženicino šeimos išvykimą, Kosyginas pasakė, kad tuo klausimu jau buvo paskelbta, kad šeima gali išvykti, kada jai atrodys reikalinga. Fredriksonui paklausus, ar bus leista šeimai išsivežti visus Solženicinas archyvus ir užrašus, Kosyginas pareiškė, kad jam sunku į šį klausimą atsakyti. „Mes tokiems reikalams turime specialias organizacijas“.

Šis pasikalbėjimas įvyko aerodrome, kur Kosyginas laukė atvykstančio Suomijos prezidento Kekkoneno. Tai pirmas sovietų valdžios viešas pareiškimas Solženicino klausimu.

Ziniomis iš Čiuricho, Solženicinas jau kreipėsi į sovietų prokurorą pavaduotą, kuris jam pranešė apie jo ištrėmimą, gen. Michaila Malijarovą, prašydamas iš Sovietų Sąjungos išleisti šeimą: žmoną Nataliją, 34 metų, uošvę Jekateriną Svetlovą, postūnij Dimitrijų, 11 metų ir tris sūnus: Jermolajų 3 m., Ignatą 16 mėn. ir Stepaną 5 mėn. Šveicarijoje Solženicinas pasakė dar neapsisprendęs, kur pastoviai apsigyventi. Jis kasdien kalba telefonu su žmona Maskvoje ir, jei atvykus, bus nuspręsta, kurioje laisvojo pasaulio valstybėje apsigyventi.

Solženicino knygų Vokietijoje leidėjas Rudolph Streit-Scherz irgi atvyko į Šveicariją. Jis pasakė spaudai, kad Solženicinas jaučiasi pritrėktas jam

Sovietų tautybių problemų studijos

„Pasaulis stebėjo aštrius neramumus Lietuvoje ankstyvojoje 1970 m. dešimtmecio dalyje ir krizę dėl sovietų žydams užmestų brangių išvažiavimo vizų, bet vyriausybės informuota publika, ir net akademikai tebėra nepakankamai susipažinę su Sovietų tautybių problemomis: kaip jos paveikia modernų pasaulį per TSRS vidaus ir užsienio politiką, ar kodėl jos turėtų paveikti kitų kraštų politiką Sovietų Sąjungos atžvilgiu“. Tokios išvados randamos Kolumbijos universiteto New Yorke „Sovietų tautybių Problemų Programos“ išleistame metiniame pranešime vardu „Sovietų tautybių studijos šiaurės Amerikos universitetuose“. Pasak pranešimo, dabartiniuose Sovietų nagrinėjamiuose kursuose „vyraujantis tyrimo vietas tebėra rusų tauta arba rusų kultūra bei istorija, išskiriant 103 nerusų tautas, kurios sudaro TSRS gyventojų sumą.

Šis išskirtinis dėmesys rusiškumui skatina netikslią pažinimą, kad dideli tautiniai telkiniai etniškai margoje sovietų valstybėje ar patsai tautinis klausimas esantys mažareikšmiai dalykai“. Kolumbijos universiteto sovietinių tautybių programos tikslas esąs paskatinti tikslesnį šandieninės sovietinės tikrovės supratimą. Pranešime jungtas ir (nepilnas) sovietinių tautybių srityje besidariusiančių akademikų sąrašas, kuriame minimi šie lietuviai: Ilša Cirtautas (U. of Washington), B. Kaslas (Wilkes College), A. Landsbergis (Fairleigh Dickinson U.), B. Mačiūka (U. of Connecticut), P. Mažeika, G. Procuta (U. of Ottawa), R. Šilbajoris (Ohio State U.), V. Vaitiekūnas, V. S. Vardys (U. of Oklahoma) ir P. Zundė. (E)

CICERO. — Čikagos „Tribune“ šeštadienį įsidėjo Felix Algirdas Kasper laišką, kuriame trumpai aptariama Lietuvos pakultūrininkų 56 metų istorija. Laiškas baigiamas: „Kada pasibaigs sovietų okupacija, lietuviai vėl galės švęsti savo tikrai nepriklausomą nepriklausomybės dieną.

Prancūzijos užsienio reikalų ministras Michel Jobert pramonės 13 valstybių konferencijoje vienintelis priitaravo priimtam pareiškimui ir atsisakė bendrai veikti, kovojant prieš energijos krizę.

IZRAELIS TURI PAŽADĖTI IŠEITI IŠ VISŲ SIRIJOS BUVUSIŲ ŽEMIŲ

WASHINGTONAS. — Egipto užsienio reikalų ministeris Ismail Fahmy, Saudi Arabijos — Omar Saqqaf ir specialus Sirijos pasiuntinys Sabah Kabani pranešė valstybės sekretoriui Kissingeriui, kad Sirijos vyriausybė yra pasirengusi derėtis dėl kariuomenių atitraukimo su Izraeliu, jeigu Amerika užtikrins Siriją, kad šios derybos vės prie eventualaus Izraelio pasitraukimo į sienas, kurios buvo prieš 1973 metų karą.

Europos saugumo konferencija

Apie Ženevoje vykstančią Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją ir jos darbotvarkę Vilniuje leidžiamas „Vals tiečių Laikraštis“ savo 1974 sausio 22 d. nr.-je pateikia tokias žinias. „Nuo praėjusių metų rugpjūčio iki gruodžio paskelbtosios pertraukos atliktas didelis darbas. Kiekvieną dieną dirbo trys komisijos — saugumo, ekonominio bendradarbiavimo ir humanitarinio bendradarbiavimo, dvyliką pakomisijų. Kiekvienos jų veikloje dalyvavo visų 35 šalių atstovai. Be to, neoficialūs delegacijų susitikimai, įvairiausio pobūdžio keitimasis nuomonėmis. Ženevoje aptariami klausimai, visiškai atitinkantys Helsinkio derybose priimtą pasitarimo darbotvarkę: — santykių tarp valstybių principai; — priemonės šiems principams įgyvendinti; — priemonės toliau stabilizuoti padėtį Europos žemyne, stiprinti pasitikejimą tarp valstybių; — prekybos plėtojimas; — pramoninis bendradarbiavimas; — mokslo ir technikos ryšiai; mūsų aplinkos apsauga; — kitos ekonominio bendradarbiavimo sritys; — kontaktai tarp žmonių; — informacija; — bendradarbiavimas kultūros baruose; — bendradarbiavimas švietimo srityje.

Aptariamoms, kaip matote, labai reikšmingoms, plačios ir giles problemoms“.

(E)

Korėnojus laimėjo

AUGUSTA. — Viktor Korėno laimėjo trečią pasaulio šachmatininkų eliminacijos turnyrą ir pateko į pusfinalį. Korėno priešas, brazilas Meckin iš 13 sulostų partijų laimėjo tik vieną ir devynios baigėsi lygiosiomis. Jis už šiuos lošimus gavo prizą — 2,500 dol., o Korėnojus laimėjo 3,600 dol.

Jei sovietų didmeisteris Tigran Petrosian, buvęs pasauliomeisteris, laimės savo rungtynes su vengru Lajos Portisch, tai pusfinaliuose bus vieni Sovietų Sąjungos meistreriai. Viena pusėjungyje susitiks Boris Spassky su Anatoly Karpovu, o kitame — Korėnojus su Petrosianu, kuriam trūksta tik vieno laimėjimo. Iš tų keturių lapkričio mėn. tiks tik vienas, kuris turės teisę iššaukti pasaulio čempioną Bobby Fischerį ateinančiais metais.

Saigonas kovosias dėl savo salų

SAIGONAS. — P. Vietnamo vyriausybė paskelbė, kad Spratley ir Paracel salynai yra nedaloma P. Vietnamo dalis ir vyriausybė iškilmingai paskelbia visam pasauliui, kad ji dėl tų salų kovos ir atstotys suverenines teises.

Arabų atstovai pareiškė Kissingeriui, kad jei Amerika tokias garantijas Sirijai duos, tai nebebus kliūčių arabų naftos boikoto atšaukimui.

Arabų ministrai atvyko į Washingtoną tuoj po savo pasitarimų Alžire, kur bei Saudi Arabijos ir Egipto buvo Alžiro bei Sirijos prezidentai. Ten buvo nutarta pareikalauti, kad Amerika garantuotų Izraelio atsitraukimą. Arabai Amerikos žodžiu skiria didelę reikšmę ir visų arabų konferencija planuojama ši penktadienį, Lahores mieste, Pakistanė. Libijos valstybės galmanitadinio bendradarbiavimo, dvyliką pakomisijų. Kiekvienos jų veikloje dalyvavo visų 35 šalių atstovai. Be to, neoficialūs delegacijų susitikimai, įvairiausio pobūdžio keitimasis nuomonėmis. Ženevoje aptariami klausimai, visiškai atitinkantys Helsinkio derybose priimtą pasitarimo darbotvarkę: — santykių tarp valstybių principai; — priemonės šiems principams įgyvendinti; — priemonės toliau stabilizuoti padėtį Europos žemyne, stiprinti pasitikejimą tarp valstybių; — prekybos plėtojimas; — pramoninis bendradarbiavimas; — mokslo ir technikos ryšiai; mūsų aplinkos apsauga; — kitos ekonominio bendradarbiavimo sritys; — kontaktai tarp žmonių; — informacija; — bendradarbiavimas kultūros baruose; — bendradarbiavimas švietimo srityje.

Aptariamoms, kaip matote, labai reikšmingoms, plačios ir giles problemoms“.

Balto pasitarimai New Yorke

Balto centro valdybos pirmininkė Maria Rudienė sausio mėn. gale lankėsi New Yorke ir dalyvavo pasitarimuose su American Council of Voluntary Agencies for Foreign Service ir CARE organizacijos pareigūnais. Pasitarimų išvadose Baltas įtrauktas į šių organizacijų direktorių sąrašą. Pirmininkė taip pat buvo susitikusi su International Red Cross, Tolstoy Foundation ir International Rescue Committee pareigūnais.

Šie susitikimai su amerikiečių didelių ir svarbių šalpos organizacijų pareigūnais, be abejo, bus naudingi ateities Balto veiklai, nes šios organizacijos veikia pasauliniu mastu.

Iš Paracel salyno vietnamiečiai išmušė Kinijos ginkluotos jėgos. Sprotley salyne Saigono kareiviai turi užimę 6 negyvenamas salas. Vieną okupavo Tautinės Kinijos kareiviai ir tris — Filipinų kariuomenė. Pietų Vietnamė vyksta demonstracijos prieš Kiniją, Taivaną ir Filipinus.

LAISKAI IŠ OKUPOOTOS LIETUVOS

Ar sutapimas ar tokia instrukcija.
Viename laiške giriasi, kitame skundžiasi.

Susirašinėjimas su okupuotoje Lietuvoje gyvenančiais gimiminėmis ir laišškai iš ten su platesniais aprašymais šiandien naujiena, bet kart kartėmis mus pasiekia laišškai, kuriuose kai kas panasakojama kas verta ir pla-

tesnio visuomenės dėmesio.

Kam turistams skiriami vadovai

Vienas senos kartos ateivis susirašinėja su savo broliu, dabar gyvenančiu Kaune. Brolis mažai raštigas, tad laiškus rašo jo vyresnioji duktė. Viename ankstyvesniame laiške kviečia dėdę juos aplankyti ir rašo:

„Turim trijų kambarių ir virtuvės su visais patogumais būta. Gyvename gerai. Atvažiuok, dėdė, mus aplankyti. Bus jums įdomu ir malonu, po tiek metų pasimatyti su broliu (mano tėveliu), seserim Morta, o taip pat su kitais gimiminėmis ir buvusiais draugais bei pažįstamais. Aš ir savo turime po Moskovičių, tai galėsim nuvažiuoti kur tik norėsi. Čia niekas paskui nevaikščioja su šautuvu kaip jūs kad manot. Tik valdžia duoda vadovus, kad nepaklystų“.

Dėdė rodydamas man šį laišką šypsodamasis pareiškė: „Tik pagalvok kokia gera valdžia. Duoda vadovus, kad nepaklystų Užpelkiose, į kuriuos neleidžia nuvažiuoti. Nepaklydau Chicagoje, Detroito, New Yorko ir kituose dideliuose Amerikos miestuose, nepaklysiu ir Užpelkiose ar Bubiuose“.

Kadangi ir vėlyvesniuose lai-

kuose vis neatleidžiamai buvo kviečiamas apsilankyti, o tokiais išskylai visai nesiryzdamas, jis jiems atsakui galutinai parašė: „Lietuvon aš nevažiuosiu. Nenoriu remti rusių burliokų. Aš noriu pamatyti savo gimtąjį kaimą, tėvų kapus, apylinkes, kur užaugau, o neprasėdėti porą dienų Vilniaus ir penketą dienų Maskvos viešbučiuose ir už tai sumokėti burliokui tūkstančius dolerių. Juk niekur neleidžia nuvažiuoti. Į Vilniaus viešbutį atvažiuoju pasimatyti, kad ir sergančius gimines, senokus. Gal kartais į viešbutį atveš iš gimtosios apylinkės versiuokų ir kiaušiuokų parodyti. Buvo pas jus nuvažiuavę keli mano pažįstami ir pamatė kaip ten „laisvai galima važinėti kur tik nori ir kaip niekas paskui nevaikšto...“

Po šio laiško giminės rašydami iš okupuotos Lietuvos daugiau apie apsilankymą nebeminėjo, tik paskutiniame laiške rašo, kad ji, t. y. vyresnioji brolė duktė, labai norėtų apsilankyti Amerikoje ir prašo, kad sudarytų jai kviečiamuosius dokumentus, nes tasyk daug lengviau gauti išvažiavimo leidimą, o kelionės išlaidas rašo apsimokėsianti pati.

Verta dėmesio - Viena keturių asmenų šeima turi 3-jų kambarių ir virtuvės „su visais patogumais“ būta. Dvi seserys, vienoje šeimoje, turi po automobilį ir net sakosi kelionės išlaidas Amerikon užsimokės pati. Re-

Frank Zapolio vadovaujami Vyčių šokėjai praėjusių metų gruodžio 8 dieną labai gražiai pašoko Chicago Mokslo ir Pramonės Muziejuje suruoštoje lietuvių programoje.

kia manyti, kad tokias sąlygas ir gerybes turintieji okupuotoje Lietuvoje turi priklausyti prie režiminės grietinės — patikėtinių valdovų luomo, bet vis dėlto nori gauti leidimą išvažiuoti.

„Gerai gyvename, tik atsiųsk siuntinėlių“...

Baigdamas surašyti šiuos laiškus išrašau vėl gavau paskaityti tik ką gautą laišką, rašytą tų pačių giminių. Dabar gautame laiške rašo:

„Dabar laikai gyventi yra geri. visi kas tik nori gali mokytis ir siekti aukšto mokslo. Už mokslą mokėti nereikia, o kurie gerai mokosi gauna pinigų. Valstybės skiria stipendijas. Tai ne taip kaip buržuazinėje Lietuvoje galėjo mokytis tik tur-

tingųjų vaikai. Dabar žmonės labai gerai gyvena kolchozuose, ne taip kaip anais laikais dirbo kaip jautiai ir nieko neturėjo. Noriu pasakyti tau, kad Amerikos Balsas po karą daug žmonių pražudė, nes skelbė, kad greit išlaisvins Lietuvą ir žmonės tuo tikėdamiesi ėjo į miškus kariauti prieš rusus. Taip miške stribitelių buvo nušauti...“ (Čia įvardina visą eilę žuvusių pažįstamų).

Kiek toliau rašo:

„Zadėjai pasiųsti siuntinuką. Tai iš anksto dėkoju. Tik nesiųsk maisto. Maisto turim savo. Būtų geriau, kad atsiųstum medžiagų kostiumams, nes tokių dalykų pas mus mažai yra“.

Be Parašo

RŪPINTOJELIS IŠGELBĖJO

Iš ketverių metų Sibiro vergų darbo stovykloje kentėjusio lietuvių laiško

Vienas lietuvis, pats nežinodamas už ką buvo nubaustas keturiais metais priverčiamųjų darbų stovyklos ir trimis metais „laisvo“ ištremimo. Bausmė atliko Sibiro vergų stovykloje, kurios kaliniai dirbo miško kirtimo darbus. Pilnutinai atlikus abiejų rūšių bausmės jam buvo leista grįžti okupuotą Lietuvon. Grįžęs gyvenimas jam buvęs nepakeliamai žiaurus, nes kaip bausmas negalėjęs gauti jokio pakeičiamo darbo ir atsidūręs veik elgetos stovyje. Po kurio laiko jam pavyko sueiti kontaktą su keliais buvusiais draugais, kurie dabar buvo aukšto rango komunistinio režimo pareigūnai, bet matyt turėjo dar kiek lietuviško širdies ir jų pagalba jam pavyko iš okupuotos Lietuvos išvykti į vieną satelinę valstybę ir ten pastoviai apsigyventi. Dabar jau dvylikti metai kaip jis gyvena naujai įsisavintoj valstybėje ir susirašinėja su Jungtinės Valstybės gyvenančiais gimiminėmis ir vienu artimu draugu. Draugui rašomuose laiškuose kai kada aprašo ir vieną kitą savo pergyvenimų momentą. Neseniai gautame laiške jis aprašo kaip prie stovyklos viršininko vilos įtaisė lietuvišką kopytėlę su rūpintojėliu. Seka išrašas iš laiško:

„...vasarą, darbai ir gyvenimas stovykloje palengvėdavo. Nekankino tas šurpus Sibiro šaltis. Kaliniai atsisguldavo ir finizai. Turėjau išsaugojęs gerą kišeninį peiliuką, o tokiems turistams tai buvo tikrai didelis turtas. Laisvu laiku ir jausdamasis kiek geriau ėmiau kai ką drožinėti, ir sugalvojau pasida-

ryti kopytėlę su rūpintojėliu. Kadangi iš manęs nekoks skulptorius, tai pradėjau darbą pirmiausiai mėginamas išdrožti rūpintojėlį. Išdrožiau penkis ar šešis, kol pagaliau paskutiniu buvau patenkintas. Išdrožęs rūpintojėlį ėmiau drožinėti kopytėlę. Jokių įrankių. Nei piuklelio, nei grąžtų ir pagaliau net vinučių sukalmui neturiu. Sukalmui naudoju kaulų atskalas, o ornamentams skylutes grėžiau taip pat kaulų atskalomis. Ornamentų papuošimus įdeginau turima vinimi.

Jau buvau visai sibaigęs gaminti kopytėlę, kaip nesitikičiai mane besidarbuojantį užklupo pats stovyklos viršininkas ir paėmęs mano baigiamą kopytėlę ilgokai vartęs, apžiūrėjęs paklausė ką aš čia daręs. Nasigandau. Maniau pakliuvęs bėdon. Neturėdamas kaip paaiškinti pasakiau, kad darau paukštukams namelį. Viršininkas dar pažiūrėjęs pasakė, kad namelis labai gražus, bet paukštukams netinka, nes permažas ir nepakankamai gilus. Į tai aš jam paaiškinau, kad čia neturėjimui, bet priekyje bus įtaisyta lentelė kur galima bus paberti jiems kai ką paleisti. Nueidamas dar kartą apžiūrėjo mano kopytėlę ir vėl pagyręs, kad labai graži paliepė, kad baigęs jam parodyčiau. Kadangi stovyklos viršininkas kopytėlę grožėjosi, tai ją užbaigęs jau be didesnės baimės parodyčiau jam. Žinoma, kopytėlės išvaizda buvo sudarkyta, nes priekyje pritaisiau lentelę — laktele. Apžiūrėjęs baigtą kopytėlę vėl išgyrė, kad labai gražus darbas, bet netinkamai padaryta. Pir-

Komunistų atstovybės papildomos žinios

G. P. praneša iš Washingtono, kad atitinkamų įstaigų žiniomis visų komunistų bloko atstovybėse valstybių paskutiniiais laikais tarnautojų personalas JAV-bėse yra smarkiai padidėjęs; per 5 metus padaugėjo 44 nuosimčiai. Tai įvairūs diplomatai, valdininkai, įvairių įstaigų pareigūnai ir kiti su šeimomis tokių „diplomatų“ dabar JAV yra 2,686. Kadangi Sovietų bloko pasivertinys yra jų šnipų lizdai ir kadangi visi jų diplomatai nuo virsaus iki apačios ir atvirkščiai yra šnipinėjimo „meno“ kruopščiai apmokinti, visa tai grėsia Amerikos saugumui.

Pastebima, kad lygiai pavojinga saugumui yra iš pačių amerikiečių susidariusi vadinamoji „naudoji kairę“ — kadangi ji yra komunistų įtakoje.

kintas ir paliepė ją įtaisyti medyje, kuris stovėjo išsiskojęs prie pat jo vilos verandos. Taip pat jis paėmė iš manęs visus keturis išdrožtus rūpintojėlius ir išrikiavo juos ant savo palangės. Šis atsitikimas turėjo didelę įtakos tolimesniame mano bausmės atlikimo laikotarpyje, nes visą laiką taip ir likau dirbti stovyklos vidaus darbus, kurie daug lengvesni negu miško darbai. Kada po dviejų metų buvau išleistas iš stovyklos, mano kopytėlė su rūpintojėliu vis dar tebekabojo medyje prie viršininko vilos. Gal dar ir šiandien tebestovi rūpintojėliai ant jo palangės ir kopytėlės tebekabo medyje, jei jis pats dar negavo į pakaušį.

Draugo draugas

Jei „NAUJENAS“ TU SKAITYSI, TAI IR KITAM PASAKYSI, KAD JOS RAŠO. TIKRĄ TIESĄ — SKI EDŽIA SVIESĄ

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Pasaka ir pasakėlė yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar skyklavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiukų mūsų mažiesiems bei jaunimui.

1. N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVYKŪNĖS, 34 psl. su 6 apsakymėliais ir vaikų pasauliu. Abi gausiai iliustruotos spalvotais viršelais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankienė - Vaitkevičienė, SOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Juratės Edukates iliustruota. Didelio formato, 24 psl., grafinis leidinys, \$1.90.

3. A. Giedris, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikus. Dail. V. Siman kevičius iliustruota, 130 psl., \$1.80.

4. Maironis JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

5. Alfonsas Vambutas, TRYS SAKALAI, Liet. Mokytojų sąj. premij. juota knyga. Joje originalūs apsakymai, padavimai, legendos, novelės. Dail. V. Slanickaitės iliustracijos, 186 psl., kaina 2 dol.

6. Juozas Svaistas, SAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams ir jų gyvenimo, svajonių ir žygių, iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršelais, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.

7. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Eilutė padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuoti vaikams perkamas dovanas — pusę knygu, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė stanga pakilti aukštin.

NAUJENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

NAUJENŲ VAJŲS PROGA

Vajaus komisija dėkoja visiems rėmėjams už aukas ir kitokia paramą, taip pat atsiliepiamus laiškais ir pareiškimais, kurie rado teigiamą atgarsį visų lietuvių protuose bei širdyse pačioje vajaus pradžioje.

Antrajame vajaus laikotarpyje norime ir prašome atkreipti dėmesį ne tik į reikiamą paramą aukomis, bet ir kiekvienam laikraščiu brangiausia dovana — naują prenumeratorių, kad nuolat didėjant jų skaičiui būtų ilgam užtikrinta egzistencija nekeliant kainos. Naujienos savo tikslo informacija ir laikysena, remdamos visas lietuvių demokratines institucijas, te bendruosius bei visiems naudingus darbus, užsitarnavo visų lietuvių dėmesio ir paramos. Reikia, kad tas dėmesys ir parama taptų konkrečiu. Todėl kviečiame visus skaitytojus imtis iniciatyvos platinti Naujienas, besistengiant surasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuviai yra kviečiami užsiskirti Naujienas. Jos yra visiems įdomios, naudingos, reikalingos, ir net būtinos.

— Chicagoje ir Kanadoje Naujienos metams — 24.00, pusė metų — \$13.00, trims mėnesiams — 7.50, vienam mėnesiui — \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusė metų — \$12.00, vienam mėnesiui — \$2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJENOS
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, IL. 60608

Siunčiu..... dol.

☐ Prašau siųsti Naujienas per mane užsiskiriant naujam skaitytojui.

☐ Užsiskiriu Naujienas savo..... kaip dovana..... proga.

☐ Sumoku savo prenumeratą mėnesiu anksčiau, kad jums neerikėtų siųsti raginimo.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę, kad su jomis susipažintų.

PAVARDE IR VARDAS.....

ADRESAS.....

PAVARDE IR VARDAS.....

ADRESAS.....

Parašas.....

The case of the disappearing paycheck and what to do about it.

Some people learn the hard way. Paychecks disappear fast.

Day-to-day living expenses eat up a lot. And maybe part goes in the savings account for this year's vacation or another immediate goal.

A good chunk of that money seems to disappear by itself.

So it's no wonder that when it comes to long-term goals, or when an emergency comes up, there simply aren't funds to meet the need.

Unless there was a nest egg building up all that time.

A good way to build that nest egg is with U.S. Savings Bonds. The easy way to buy them is to sign up for the Payroll Savings Plan where you work. An amount you specify will be set aside from your paycheck and used to buy Bonds.

And while you're going through grocery bills, car repairs, vacation weekends, kids' toys and nights out on the town, you'll know you're saving money too.

That's good to know.

Now U.S. Bonds pay 5% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (1/2% less if held less than 5 years). Bonds are redeemable if lost, stolen, or destroyed. When needed they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

Take stock in America.
Join the Payroll Savings Plan.

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

LENKŲ ĮTAKOS ŠEŠĖLY

(Tęsinys)

Tas pats buvo ir Kauno vyskupijos. Caro ministeriams leidus kun. Olšauskiui įsteigti Saulės draugiją, pirmas, kuris stėjo ko-
toti su lietuvių draugija, buvo vyskupas Mečišlovas Leonardas Paliulionis, 1907 m. išleisęs 31 pusl. raštą dėl Saulės nekatalikiškumo, kuriame kaltina steigėjus, kad šie "su savo Saule prie masonų principų (mokslo) traukia", todėl ganytojui būvę "skubu atitraukti nuo susidėjimo su maru, mirtį teikiančiu, kurį steigėjai geruoju įleido į Saulės įstatų... Masonai ir socialistai "Saulės" įstatų leidžiam, gavę vėliavą savo ir mokslo iš pragarų gilybių, eis Dievą ir pragarą išjuokti, šventus tar-nus išniekinti. Saulė tamsybių įšaukianti, tamsybėse paskendus ir jų nesklaidanti — būtų baisybė žmonių neregėta ir negirdėta".

P. S. Jei kun. S. Ylai šių duomenų neužtektų, galima bus duoti daugiau ir stipresnių.

2.

Prof. Juozas Brazaitis str.: "Akademija tautos kryžkelėje" (žr.: "Draugo" literat. priedas 1973 m. rugs. 29 nr. 229 (39) duoda apžvalgą L. Katalikų Mokslo akademijos, jai 50 metų sukaktį minint, Bostone 1973 m. rugs. 2 d. Jis apdairiai pateikia pagrįstą duomenų to laikotarpio L. K. Mokslo akademijos vaidmeniu vertinti. Čia jis išvardija visą eilę akademijos veikloje

pasivymėjusių jos narių, kaip tai: prel. A. Dambrauskas, kun. St. Yla, Kazys Pakštas, A. Maceina, Pr. Dovydaitis, Diešininkaitis, J. Katilius, J. Girnius, kun. A. Liūma ir kiti. Visos tos asmenų plejados minčių pasikeitimo ir įtakos centre jis pakartotinai stato prof. St. Šalkauskį. Nors kartu nurodo, kad St. Š. tautinė idėja (išreikšta jo veikalais: "Sur les confins de deux mondes" 1919 m. — "Rytų-Vakarų kultūrų sintezė", taip ir jo politinės sistemos problemos — (Visuomeninis auklėjimas (1932), Ateitininkų idealogija (1933), Lietuvių tautos ugdymas (1933), nėra žinių, kad Akademijos narių, jos būtų buvę diskutuoti. Bet Akademija suvaidinusi kitą rolę Šalkauskio idėjoms suprasti ir jas plėsti...

Vincas Žemaitis savo brošiūroje "Lietuviški vandenvardžiai ir pilkapiai nuo Vyslos iki pat Maskvos", 1972, ir ypatingai šios brošiūros recenzentas Kizlys-Kizlaitis (žr.: "Naujienu" atkarpas. geg. mėn. 16 d. iki V-21 d. 1973 m.) str.: "Kas žlugdė ir žlugdo lietuvių tautą" aiškiai išdėstė, kad taip St. Šalkauskio asmenybės susiformavimas, taip jo filosofinės idėjos išaugo lenkiško galvojimo ir įtaigijimo įtakoje ir atnešė lietuvių tautai, ypač priaugančiai ateitininkų ir dvasiškų kartais nepaprastai didelės nutautėjimo žalos, jas subordinuojant pirmą visko katalikiškai aukštai vadovybei 1919 m. St. Šalkauskis, atsi-

remdamas į lenkų propagandisto L. Janowski sugalvotą tezę: "Lietuviai neturėjo nuosavos kultūros", paskelbė, kad lietuviams reikia sukurti savą kultūrą iš Rytų ir Vakarų pradų. (L. Janowski "Litwa i Polska", Lausanne, 1916. "Fiktyje o starożytniej kulturze rzekomo litewskiej od dawna już wymecionej z nauki, figurują one tylko w pis-mach letuwickich (9 psl.)... Chociażliwa postawa ruchu letuwis-kego czyni szkodaPolakom, niemniej przeto szkodzi ona i Letu-wisam" (24 psl.). Taip Janowski inspirovotas St. Šalkauskis pradėjęs kovą su lietuviškos kultūros ugdymu galutinai didelę dalį katalikiškos lietuvių visuomenės nuvedė į tarptautinius vandenis, juos klaidindamas ir suparaliuodamas. O kad atgrasinti nuo lietuviškos veiklos, išvadino budeliais — pabaisa: "Visi tie nacionalistai, šovinistai, imperialistai, kurie norėtų pasilaikyti savo monopolio tikro patriotizmo vardą, iš tikrųjų, yra ne tik žmonijos, bet ir savo tautos budeliai" (Židiny, 1928). Analogiškai, seniau "enku" apštalai baugino, jei nekaltėsi lenkiškai, tai eisi į peklą. S. Šalkauskio įtakos veikime lietuvių pavirto siubuojančiomis nendrėmis, apie kurias kun. M. Krupavičius (žiūr.: "Kunigas", 1961, 152 psl.) sako: "Lietuvio tėvynės meile, išvykus iš tėvynės, pasidarė ne mūras, bet siubuo-janti nendrė, dulkę, kurią lengvai nupūtė svetimo krašto vėjelis".

Jo mokinyš dr. A. Maceina ("Židiny" 1939) saka: "Jei pastangos tokią sintezę kurti veda prie kultūrų sumaišymo, tuomet S. Šalkauskio koncepcija ne tik pasidaro nereali, bet tam tikru atžvilgiu net pavojinga". J. Brazaitis ieškodamas duomenų patiesinti diskriminuojančią lietuvių tautą St. Šalkauskio koncepciją, kad anot Janowski lietuvių tauta niekad neturėjo ir neturi savos kultūros, ir sulys St. Šalkauskio recepto ją reikia sukurti iš Rytų ir Vakarų kultūrų sintezės, panaudoja to pat A. Maceinos visai kitos prasmės mintį jis rašo: "Maceina, kuris Lietuvoje kritikavo Šalkauskio idėją, tik po 39(?) metų pripažino, kad "Šalkauskio intuicija,

esą lietuvių tauta pašaukta būti susitikimo erdve tarp Rytų ir Vakarų (Mano pabr. A. J.), yra teisinga. Net ir tremty šis uždavinys nenyksta". (A. Maceina. Į Laisvę. 1958. Nr. 15-16). Taigi A. Maceina kalba ne apie kultūrų pasisavinimą (maišymą), bet apie idėjų susitikimo erdvę. Kokia čia gali būti J. Bra-nauki, figuruojanti tyla w pis-mach letuwickich (9 psl.)... Chociażliwa postawa ruchu letuwis-kego czyni szkodaPolakom, niemniej przeto szkodzi ona i Letu-wisam" (24 psl.). Taip Janowski inspirovotas St. Šalkauskis pradėjęs kovą su lietuviškos kultūros ugdymu galutinai didelę dalį katalikiškos lietuvių visuomenės nuvedė į tarptautinius vandenis, juos klaidindamas ir suparaliuodamas. O kad atgrasinti nuo lietuviškos veiklos, išvadino budeliais — pabaisa: "Visi tie nacionalistai, šovinistai, imperialistai, kurie norėtų pasilaikyti savo monopolio tikro patriotizmo vardą, iš tikrųjų, yra ne tik žmonijos, bet ir savo tautos budeliai" (Židiny, 1928). Analogiškai, seniau "enku" apštalai baugino, jei nekaltėsi lenkiškai, tai eisi į peklą. S. Šalkauskio įtakos veikime lietuvių pavirto siubuojančiomis nendrėmis, apie kurias kun. M. Krupavičius (žiūr.: "Kunigas", 1961, 152 psl.) sako: "Lietuvio tėvynės meile, išvykus iš tėvynės, pasidarė ne mūras, bet siubuo-janti nendrė, dulkę, kurią lengvai nupūtė svetimo krašto vėjelis".

Dr. J. Girnius "Tauta ir tautinė ištikimybė" 121 p. rašo: "S. Šalkauskio pastebėjimu, net tauta nuo kurios užpuolimo ginasi yra galima ir privaloma mylėti, kad lietuvių tautos gyvyvę, nesant joms svarstyklų, t. g. nepripažįstant lietuviams savos kultūros?".

Lietuvių tauta dabar labai kenčia, kad ištikimai laikosi katalikų tikėjimo ir dėl to daug nukraujavo, bet Vatikanas nerado reikalo paskirti kenčiančią lietuvių katalikų tautai kardinolą ar arkivyskupą, greičiausia planuoja, jog Lietuva bus Lenkijos provincija, tai ir Vilnių pripažįsta Lenkijai (dabartinis Lenkų Balstogės vyskupas Gulbinowicz nominuojamas viešai Vatikano Vilniaus vyskupu ir nesenai turėjo pop. Pauliaus VI audienciją). Prisiminkime, kad Apaštaly Sostas (Vatikanas) pripažino Lietuvą de facto (1922 m. lapkr. 22 d.) vis atidėliodamas, po to kai de facto ir de jure buvo jau pripažinę 28 pasaulio valstybės. Vatikanas leidžia per savo radiją pakurstyti lietuvių priešintis bolševikams, ko pasėkoje daugiau naikinama lietuvių tauta. Bet visai tylėjo, kai lietuvių partizanai atsiuntė Vatikaniui krauju rašytą laišką. Vatikanas ir dabar tyli dėl 17,000

Iš Nepriklausomos Lietuvos laiku. Lietuvos šaulių Sąjungos šventė: 1. Gen. St. Raštikis (kalba), 2. šaulių Sąjungos viršininkas pulk. Saladius, 3. Neaprašytas, bet spėjama kad kunigaikštis Gediminas Beržanskis Klausutis, 4. Pranas Dailidė, buvęs Eltos direktorius. Apačioje — šventės dalyviai. Priešakyje, kampe iš dešinės sėdi Aleksandras Marcinkevičius, dabar Mantautas, buv. L. S. S-gos Kultūros skyriaus vedėjas.

Astronautai matė UFO

Daug kas teiraujasi ar Amerikos astronautai, skraidydami ilgo skraidymo 270 mylių aukščiau žemės, astronautams laimėjimui grįžus žemėn paklausias ar erdvėse neteko susitikti su kokiu "skraidančiu neatpažintu objektu", atsakė.

Taip, matė. Skylab pilotas Owen Garriot po rekordinių ilgo skraidymo 270 mylių aukščiau žemės, astronautams laimėjimui grįžus žemėn paklausias ar erdvėse neteko susitikti su kokiu "skraidančiu neatpažintu objektu", atsakė.

ti: "Išvadas bereikia padaryti: a) Kunigų politika lietuvių tautai buvo žalinga sėnovėje ir dabar, nes Rymo popiežiui tarnaudami jie negalėjo lygiai ištikimai tarnauti tautai, kadangi lietuvių tautos ir Rymo Bažnyčios tikslai nesutampa: mažųjų tautų reikalus Popiežiai paneigdamo dėl didžiųjų katalikybės tikslų, reikalų (airius atidavę Anglų baronams krikštyti — suanglinti, čekus — vokiečiams, lietuvių — kryžiuočiams ir lenkams), b) Dangaus užkariavimą palikdami kiekvieno lietuvių norams ir išmanymui, neturime dėl jo skaldyti tautos jėgų, kad atlaikytume svetimųjų kaimynų antplūdį, c). Nėra didesnio tautos tikslo, kaip šios žemės rūpesniai ir kovos; dangaus pelnytas neklaido šios žemės reikalų. Tautos labas — aukščiausias teesie įstatymas!"

(Pabaiga)

"Jack (astronautas pilotas Jack Lousma) pirmas pastebėjo tą reiškinį, atrodžiusį kaip didelė raudona žvaigždė. Tas daiktas aiškiai artėjo prie mūsų Skylab II. Nusprendėme, kad yra šviesesnis už Jupiterį arba bet kurią kitą planetą. Dešimtį minučių stebėję pastebėjome, kad iš to paslėptingo objekto sklindanti šviesa aiškiai vibravo (drebo) ir kad tas vibravimas kartojosi kas 10 sekundžių. Mes negalėjome tiksliai nustatyti atstumo, kokia mas skyrė nuo to objekto; tas atstumas apytikriai galėjo būti apie 30 iki 50 jūrų mylių".

Lieka klausimas: Kas buvo tas objektas?

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI DEMOKRATINĮ DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!
5 1/4%
a year
OUR SAVINGS CERTIFICATES
EARN UP TO 7 1/2%

2212 WEST CERMAR ROAD
PETER KAZANAUSKAS, President
Tel.: 847-7747
HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan
CHICAGO, ILLINOIS 60608
Tel.: 847-7747
HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

- SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmoko daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraudimams.
- SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudimą ir ilgą pasilapą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.
- SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudimas tikrai ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.
- SLA — jauniui duoda gera Taupomąją Apdraudimą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.
- SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudimą: už \$1,000.00 apdraudimo tik \$3.00 mokesčio metams.
- SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuvių KLUBU ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentinės apdraudimo mokeskis \$2.00 metus.
- SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijose. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 pusl. knyga.

Kaina \$2.00

Net vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis parašytos knygos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti ne tik Lietuvos praeitį, Lietuvoje gyvenusių ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantį žmogų tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užimti "Naujienos", tai prašomas persiųsti \$1.50 čekį arba Money Order, pridant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knygą pasiųsime.

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money order tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelių darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenei ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2%

PER ANNUM
\$5,000.00 OR MORE
4 YEAR MATURITY

6 3/4%

\$5,000.00 OR MORE
30 MONTHS MATURITY

6 1/2%

\$2,500.00 OR MORE
1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.00 per year, other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	
vienam mėnesiui	\$6.50
Užsieniui:	
metams	\$25.00
pusei metų	\$14.00
trims mėnesiams	\$8.00
vienam mėnesiui	\$3.50
Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. HAYmarket 1-6100.	
Pilnais reikiama siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.	

NAUJIEŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Sekmadieniais — iki 12 val.

Bėgo tik nuo bolševizmo

Amerikos lietuviams okupantas daro visas kliūtis pažinti tikrą padėtį dabartinėje Lietuvoje, tuo tarpu jo paties paskirti "specialistai" stengiasi galimai geriau pažinti Amerikos lietuvių. Rusų okupuotą Lietuvą retas lietuvis gauna vizą įvažiuoti, o jeigu kuris ir gauna leidimą ten vykti, tai neleidžiama jam susisiekti su gimtiniu kaimu, kad savo akimis nepamatytų, kaip gyventojai gali džiaugtis "komunistinės sistemos" vaisiais. Jie tikrai tvirtina, kad per paskutinius 30 metų padaryta didelė pažanga, bet kiek ta pažanga naudinga krašto gyventojams — jie neparodo.

Mums dabartinės Lietuvos pažinti neleidžia, bet jie patys stengiasi geriau pažinti Amerikos lietuvių, kad galėtų dar labiau juos skaldyti, juos apgauti ir jų uždirtais turtais pasinaudoti. Praeitais metais Vilniuje buvo sudaryta speciali grupė mokslininkų prie komunistų partijos centro komiteto, kuriai pavesta atidžiai išstudijuoti Amerikoje gyvenančių "nacionalistų" ideologiją. Kiekvienai sverbesniai problemai paskirti net keli "istorijos specialistai". Jiems pakišama visa informacinė medžiaga, kad galėtų skaityti, studijuoti ir paruošti planus, kaip tą ideologiją suniekinoti, surasti josios "klaidas".

Tų studijų vaisius jau pradeda jausti. Amerikoje leidžiamų partinių laikraščių skiltis jau užpildo tie parinkti specialistai. Vieni kritikuoja Naujienas ir siūnia savo rašinius Amerikoje leidžiamam "pažangiųjų" spaudon. Kiti ruošia brošiūras kiekvienam svarbesniam klausimui. Tretieji planuoja, kaip būtų galima prieiti prie kurio nors sveikai galvojančio žmogaus, sužinoti jo silpnas vietas, ir pradėti prieš jį šantažą. Tretieji siūnia straipsnius Vilniai, kuriuose stengiasi įrodyti nebūties dalykus.

St. Vaitiekūnas, pirmuosius žingsnius žengiantis Amerikos lietuvių gyvenimo "specialistas", gavo Chicagoje leidžiamos Vilnios komplektą ir įsakymą paruošti studiją apie to "pažangaus" laikraščio savo laiku nagrinėtas problemas. Jis, surinkęs medžiagą, skaitė paskaitą mažiau reikalingiems ir Vilnios komplektą visai nematė. Ta paskaita buvo taip "gerai" paruošta, kad Jokubka, naudodamas ją savo skiltims, rado reikalo dalį išbraukti. Naujas "specialistas" apie Vilnį šitaip bandė klausytojus nuteikti:

"Laikraščioje daug vietos skiriama ir naujai imigrantų bangai, tai yra emigrantams, pasitraukusiems iš Lietuvos bolševizmo pavojaus".

LATVIAI RAŠO APIE LIETUVIŲ PARTIZANUS RYTPRŪSIUOSE

Apie lietuvių partizanų kariusieji, būtinai turėtų perskaityti. Komunistų propagandiniai karo laiku ir po to yra šokių pagrindais visa lietuvių patokių duomenų, objektyvų veikia stengiamasi sunievinai parašyti buvusių to didvyriško veikimo dalyvių. Svarbiausia yra Juozo Lukšos — varduojama ir užgauliai vadina Daumanto knyga *Partizanai už geležinės uždangos*. Jos neskaityti agentais, nacionalistais

siems iš Lietuvos Antrojo Pasaulinio karo metais. Ypač atkreipiamas dėmesys į tų metų išeivių politines pažiūras, jų veiklą lietuvių tautos atžvilgiu. Reakciniai užsienio lietuvių laikraščiai visus šiuos emigrantus stengiasi apibūdinti, kaip tariamai bėgusius nuo "bolševizmo pavojaus". Tuo būdu juos visus buvo bandoma pritraukti prie reakcinių sluoksnių veiklos. Vilnis stojo prieš tokių naujų imigrantų nivelį.

"Specialistas" Vaitiekūnas neaiškina, nuo ko tūkstančiai lietuvių bėgo į Vakarų, bet jis tikrai pasako, kad jie bėgo nuo "tariamo bolševizmo pavojaus". Kiekvienam aišku, kad lietuvių nebėgo nuo nacių. Didokas lietuvių skaičius jau buvo kacetuose, kiti buvo suvaryti į prievartos darbo batalijonus. Jiems pasirinkimo nebuvo, nes jie prievarta jau buvo į Vakarų išvežti arba nuvaryti į Vokietiją kartu su savo daliniais. Bet kacetuose buvusieji sudarė tikrai mažą tremtinių masės dalį. Į Vakarų niekas jų nevarė. Atvirkščiai, jiems darė didelės kliūtis. Jie paliko savo brolius ir seseris, savo tėvus ir motinas; savo draugus ir artimuosius, savo namus ir aprangą, savo knygas ir rankraščius. Jie visko atsisakė ir bėgo, kad tiktai išgelbėtų save gyvybę. Kiekvienam aišku, kad didelė tremtinių dauguma bėgo nuo bolševikų. Bėgo todėl, kad bolševikus labai gerai pažino, savo akimis matė, kaip bolševikai gaudė žmones, kišo į kalėjimus arba vežė tiesiai į galvijinius vagonus ir siuntė tolimon šiaurėn.

Karo pabaigoje didelė pabėgusių lietuvių dalis pateko į tremtinių stovyklas. Tas stovyklas lankė bolševikų atstovai ragino grįžti atgal, prižadėdama nebausti, bet veikniekas nenorėjo grįžti. Bolševikus jie labai gerai pažino, kad patikėtų suktais jų pažadais. Lietuvon įžengė, jie prižadėjo nesikisti į krašto vidaus gyvenimą, o ką jie padarė į kelias dienas? Vėliau spaudimas į tremtinius buvo daromas bolševikuojančių įvairių tarptautinių organizacijų atstovų, bet ir jų gražūs žodžiai negelbėjo.

Bolševizmas yra pavojingas visai žmonijai. Jis padarė didžiausią žalą rusų tautai. Jis neša didžiausius nuostolius kaimynystėje buvusioms mažoms tautoms. Bolševizmas sudaro didelį pavojų ir lietuvių tautai. Antrojo Pasaulinio karo pabaigoje tūkstančiai lietuvių bėgo iš Lietuvos tiktai dėl bolševikų sukeltos baimės. Jeigu ne Stalino nuleista geležinė uždanga, tai iš Lietuvos būtų pabėgęs dar didesnis žmonių skaičius. Visi tie, kuriuos Stalinas išsiuntė į Sibirą prievartos darbams, būtų bėgę į Vakarų. Vakaruose jiems buvo sunku, bet jie ten bent išgelbėjo savo gyvybę.

Jie bėgo ne nuo "tariamo bolševizmo pavojaus", bet nuo tikro. Bolševizmas lietuviams buvo pavojingas, jis ir šiandien sudaro didelį pavojų. Šitokiais argumentais Vaitiekūnas galės įtikinti pavergtoje Lietuvoje rusams pasišokusius tarnauti pareigūnus, bet jis neįtikins nei vieno lietuvių tremtinio. Lietuviai bėgo nuo bolševizmo, nešamo pavojaus.

Deproclais ir pan. Rusai komunistai, talkininkai, okupantams padidinti lietuvių karo laiku ir po to yra šokių pagrindais visa lietuvių patokių duomenų, objektyvų veikia stengiamasi sunievinai parašyti buvusių to didvyriško veikimo dalyvių. Svarbiausia yra Juozo Lukšos — varduojama ir užgauliai vadina Daumanto knyga *Partizanai už geležinės uždangos*. Jos neskaityti agentais, nacionalistais

Kai daugelis komunistinių melų paaiški, tai aiškūs ir tokie ruskių bei jiems talkinančių raštiški vapsaliojimai. Gaila, kad minėtas komunistų propagandos šūkšlynas beapartdami kai kurie laisvame pasaulyje gyvenantieji ir rašyti mėgstantieji neatsargiai, beveik vėpliskai pasiklysta bolševikų paspėstose raizgynuose. Norėdami dirbti naudingą darbą, anglų zonoje buvo švietimo tarybos įgaliotinis. JAV buvo pirmasis Lietuvių Profesorių Draugijos, o taip pat ir Chicago Lietuvių Matematikų — Fizikų Draugijos pirmininkas iki pat mirties.

Dažnai galima buvo stebėti mūsų garbinguosius du profesorius — vienmečius, M. Krikščioną ir Viktorą Biržišką žaidžiant šachmatais, beveik išimtinai tarp savęs. Likimas lėmė, kad abu bičiuliai — matematikai ir iš šio pasaulio išsiskyrė tais pačiais, 1964 metais: prof. V. Biržiška sausio 27 d., prof. M. Krikščionas vasario 7 dieną.

Tas, latvių patiekta faktas mums yra labai reikšmingas ir kuo stropiausiai tyrinėtas. Tuo gali būti pradėtas visiškai naujas lietuvių partizanų kovų epizodas, reikšmingas mūsų siekiams prijungti buvusius prūsų žemes prie Lietuvos. Iš kur tie lietuvių partizanai buvo: iš Prūsijos, iš Lietuvos? Kiek jų buvo? Jų vadai? Organizacinė sudėtis. Tikslai. Veikimo būdas, plotis, taktika. Yra palikę užrašų? Yra jų pasirašę ir užsienį? Kiek ir kokie iš jų išliko? Ar visi didvyriškai žuvo? Gal apie juos ką žino lenkai, vokiečiai, švedai? Gal latviai galėtų suteikti daugiau žinių apie lietuvių partizanus Rytprūsioje? Gal kas turi jų nuotraukų?

Atsakymus turėtų bandyti surasti buv. Lietuvos kariuomenės kariai dabartiniai ramovėnai, šauliai. Šių tikslų turėtų imtis Ramovės ir šaulių Sąjungos vyr. vadovybės. Jei tebeveikia ir Mažosios Lietuvos Bičiulių organizacijos vyr. valdyba. Tauta pasiekia to, ko ji yra verta.

Algirdas Gustaitis

PROFESORIUS MATAS KRIKŠČIONAS

8. m. vasario 7 d. suėjo dešimt metų nuo profesoriaus Mato Krikščiono mirties. Profesorius M. Krikščionas buvo gimęs 1886 m. gruodžio 31 dieną Ašmenos kaime, Prienų valsč. Marijampolės apskrityje. Mokėsi Marijampolės gimnazijoje, bet egzaminus buvo priverstas laikyti, kaip eksternas, nes kaip tik baigimo metais buvo iš gimnazijos pašalintas už politinę veiklą. Studijavo Petrapilio universitete. Savo specialybe pats profesorius M. Krikščionas laikė astronomiją, o ne matematiką ar fiziką, nors jam, žinoma, buvo priverstas mokytis matematikos dalykus įvairiose vietose Rusijoje ir Lietuvoje. Vokietijoje, anglų zonoje buvo švietimo tarybos įgaliotinis. JAV buvo pirmasis Lietuvių Profesorių Draugijos, o taip pat ir Chicago Lietuvių Matematikų — Fizikų Draugijos pirmininkas iki pat mirties.

Prof. M. Krikščionas buvo matematikos ir fizikos programų gimnazijoms Lietuvoje talkininkas, o 1938 m. vasarą skaitė paskaitas matematikos dėstyto metodikos klausimais matematikos mokytojams suroštuose kursuose Kaune. Vokietijoje, Neustadte, prof. M. Krikščionas iniciatyva buvo atspausdintas Dr. Vandos Sruogienės Lietuvos Istorijos vadovėlis mokykloms ir keletas kitų knygų. Bendradarbiavo Lietuvių Enciklopedijoje, Juozo Kapočiaus išleistoje.

Prof. M. Krikščionas buvo nepaprastai malonus ir taktiškas. Kupinas taiklaus samojaus jis vis dėlto niekada nieko nebuvo įžeidęs ar užgavęs — jo samojus tikrai buvo švelnus.

Aš turėjau laimės dažnai bendrauti su a. a. prof. M. Krikščionu ne tik Chicago Lietuvių Matematikų — Fizikų Draugijos susirinkimų metu, bet ir privačiai. Malonu buvo klausytis gražių ir visada turiningų prof. M. Krikščiono pasakojimų, jo nesukubios kalbos, švelnaus suvalkietiško Prienų tarimo.

Paskutinį kartą teko pamatyti dar gyvą prof. M. Krikščioną jo mirties išvakarėse, ligoninėje. Kitą rytą, vasario 7 d., sužinojome, kad prof. M. Krikščionas jau išsiskyrė iš gyvųjų tarpo.

Tebūn jam lengva Ametikos žemė!

Aleksandras Zujus

Dantų ligos gydymas

Chicagoje vykstančiame 109-tame metiniame dantistų draugijos mityne Dr. Jay S. Seibert, iš Pensilvanijos universiteto, savo pranešime pareiškė, kad didelė pažanga dantų gydyme padaryta pašalinant nesveikus dantų smegenis ir jų vietoje priskiepiant adinų, paimtų iš to paties žmogaus burnos viršaus. Operacijos beveik visu 100 nuošimčių esančios sekminės gos. Po trumpos operacijos trunka pora savaičių persodintam audiniui prigyti. Tuo būdu pagydomas net toli pažengęs dantų gedimas.

Ta technika išrasta jau prieš 10 metų, bet Amerikos daktarų pradėta plačiau praktikuoti prieš keletą metų.

Operacija ne tik išgelbsti dantis, bet ir kaštuojanti žymiai giliau, nei dirbtinių dantų įdėjimas, pasakė Dr. Seibert. Operacija kaštuojanti \$150 iki \$200, kai dirbtiniai dantys kaštuoja nuo 300 iki \$1,000.

VACLOVAS PRŪSAS

PIETŲ IR VIDURIO AMERIKA

(Istorija kartojasi)

14

Tik vėliau, interesų aplinkybėmis pasikeitus, anglai stipriai parėmė kolonijose ispanų laisvės kovotojus ginklais ir net kareiviais. Sukilėlio prieš ispanišką kolonijos valdžią gen. Simon Bolivarą 1818 m. rugpjūčio mėn. 15 dienos atsisaukime, į Naujos Granados (Nueva Granada), dabartinės Kolumbijos teritorijoje, gyventojus, jau minima ir anglų legionieriai, atvykusieji į Angosturą. Gi JA Valstybių kongresas 1812 m. nutarė pasistiegi į Caracas penkis laivus su maistu ir vaisiais.

Tenka pabrėžti, kad pagalba laivais kovotojams buvo siunčiama tik tada, kai jie įrodė kovose, kad savivalda bus laimėta, tik tada, kai dabartinės Venezuelos teritorijos jau buvo iškovotos ir paskelbtos nepriklausomomis, tik tada, kai laisvės kovoms buvo sprendžiama didžiųjų interesas, nauda.

NEPRIKLAUSOMYBĖ LAIMEJUS

Dažnai klausima, kas yra blogo su Vidurio ir su P. Amerika, kad ten taip dažnai vyksta riaušės, keičiasi valdžios? At-

sakymas į tokį klausimą yra vienas ir labai trumpas: Nėra gyvenime lygsvarės arba, kaip ispanai kad sakytų, trūksta equilibrio. Kokia P. Amerikos gyvenimo sritį nepašimsime, visur rasime disproporciją, pusiausvyros trūkumą.

Tenai neatsižvelgiama gamtos dėsno arba, gal būtų, net ir nesuprantama, jog gamta ir visas pasaulis sudarytas iš priešingybių: juodo ir balto, šviesaus ir tamsaus, vyriškos ir moteriškos lyties, traukiančios ir stumiančios jėgos, teigiamo ir neigiamo, gerio ir blogio ir t. t. Jei tarp tų dviejų priešingybių dingsta lygsvara, gaunasi judėjimas arba ir katastrofa. Lygiai tas pats yra socialiniame žmonių gyvenime, jų bendravime turi būti lygsvara. Gyvenimas visą laiką rūgsta, verda, burbuliuoja, bet be pusiausvyros — sprogs revoliucijomis. Tokie reiškiniai dažnai pasireiškia P. Amerikoje.

Nepriklausomybė, dėl kurios su tokiu ryžtu P. Amerikoje buvo kovojama, šio klausimo neišsprendė. Jisai nėra išspręstas ir dabar. Nepriklausomybė faktiškai kolonijos gyvenimo būdą paliko nepalietusi. Kreolų grupės aristokratija, metisai bei mulatai, stipriai parėmė kovas dėl laisvės, ir toliau gyveno be rūpesčių, liuksu, tebevaldydami didžiulius žemės plotus: latifundijas, haciendas, ranchus.

Darbo klasės gyvenimas, indėnų ir metisų, labai nežymiai tepagerėjo arba ir kai kuriose vietovėse pablogėjo. Argentinoje

ir Urugvajuje, kur po 1860 m. gausiai privažiavo europiečių imigrantų, vidurio klasės gyvenimo sąlygos pagerėjo. Bendrai paėmus, šiais laikais vidurio klasės gyvenimo sąlygos pagerėjo. Bendrai paėmus, šiais laikais vidurio klasės P. Amerikoje beveik nėra: ten tušti plotai yra dideli, galimybių daug, tad žmogus, kursugeba prisikasti iki vidutinio luomo, lengvai nuvažiuoja tolyn.

P. Amerikos taip vadinamoji aristokratija, valdantysis luomas, nesidomėjo socialiniu gyvenimu, reformomis. Jie metėsi į romantizmą ir ėmėsi rašinėti eilėraščius, rinkti poezijos laurų vainikus. Pabaigoje 19 a. gavosi nemažai lenais pasizymėjusių poetų — modernistų. Tai viskas, ką jie sugebėjo padaryti gero: paniekino ispanišką klasicizmą ir ėmė garbinti prancūzišką bei anglišką romantizmą.

Visame P. Amerikos kontinente, susikūrusių respublikų konstitucijos, laikui bėgant laisvės ir pertaisinimos, turi neketiniamą paragrafą, jog žmogus yra visiškai laisvas, nežinantis rasės, kilmės, spalvos ir lyties. Jisai gali gyventi ir kurti ateiti nevaržomai. Tai svarbus paragrafas, ypač Brazilijoje, kur 1/2 visų gyventojų kadaise buvo vergais. Tačiau, turint tokią neribotą laisvę, žmogai, vakar buvusiam vergui, esmėje nedaug tereiškia, jei jįsai yra visiškai beraštis, profanas, nieko ne-

turį. Jo gyvenimas priklausė, o ir dabar priklauso besidomincio pozicija, malonei.

Tiesa, 18 — 19 ir 20 amžiuje radosi valstybės vyrų, kurie suprato padėtį, kurie numatė tamsią respubliką ateitį. Jie tad ir stengėsi praversti reikiamus pagerinimo įstatymus, daryti reformas, kartais net jėgos ar revoliucijos pagelba, kaip pavyzdžiui, Peru, Bolivijos, Čilės valstybėse. Ypač, kad kontinente paplitę visokie izmai — sindikalizmas, socializmas, komunizmas — augina nepasitenkinimą esamais socialiniais, ekonominiais bei politiniais siekais. Bėda tik, kad visos buvusios ir dabar daromos reformos paprastai yra siauro masto, lokalinio pobūdžio ir jos neišsprendžia, bet tik prailgina pagrindinių problemų vegetaciją. Gyvenimo disproporcija bei pusiausvyra tebėra nesutvarkyta, nepaliesta. P. Amerikos kontinente socialinis gyvenimas verkiant prašosi reformų, kaip prieauglio, švietimo ir žemės nuosavybės srityje.

PIEUAUGLIO KLAUSIMAS

Prieš dešimtį metų, 1963 m., Sao Paulo ekonominės, socialinės tarybos (Consejo, Council) suvažiavime, jos direktorius Jose Antonio Mayobre pastebėjo, jog Lotynų Amerika šiuo metu yra gliai sunkioje istorinėje krizėje (Albert Baltra Cortes, "Nuestra America y sus problemas", Atena — universidad de Cocepcion, Chile, 1964).

Rūpestis yra visiems gerai žinomas, tai

pusiausvyros stoka tarp gyventojų prieauglio ir civilizacijos vystymosi bei tarp ekonominio augimo. Ši disproporcija yra tokia žymi, jog purto socialinės santvarkos pamatus. Lotynų Amerikos gyventojų prieauglis yra toks greitas ir toks didelis, jog civilizacijos pažanga nespėja aprūpinti juos bet kokių darbų. Lotynų Amerikos gyventojų prieauglis yra aukščiausias pasaulyje — 3% metinio vidurkis, tuo tarpu pasaulinis gyventojų prieauglio vidurkis — 1,6%. 1900 m. Lotynų Amerikoje gyventojų iš viso buvo 63 milijonai, dabar yra 250 milijonų, o 1975 m. turėsime apie 300 milijonų.

Antrojo pasaulinio karo pabaigoje, Lotynų Amerikoje ekonominio augimo vidurkis buvo 3,2% per capita (vienam gyventojui), 1953 — 60 m. tik 1%, o 1962 m. — 0%. Tuo tarpu, kai Vakarų Europoje tuo pačiu laiku ekonominio augimo vidurkis per capita buvo 3,7%, Japonijoje siekė net 8,3%.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir plaukinkite
Dienraštį
"NAUJINIENAS"
Jos visad rašo
TEISYBĘ

Perteklius iš Azijos imigruotų gydytojų

J. A. Valstybės 1972 metais išleido 9,500 naujus jaunus gydytojus ir tais pat metais į Ameriką imigravo 7,140 jauni gydytojai, daugumoje iš rytinių Azijos valstybių.

Amerikos kaimas ir maži miesteliai vis skundžiasi, kad neturi medicinos pagalbos, nėra gydytojų. Kaip Amerikoje baigę jauni gydytojai, taip ir imigravę Azijos gydytojai stengiasi vis koncentruotis dideliuose miestuose, kur jau ir taip yra per daug gydytojų. Daugelis Amerikos ligoninių turi internus ir rezidentus daugumoje gelsvos ar tamsios spalvos Azijos gydytojų.

Dėl ko? Amerikos jauni gydytojai nei bendrą praktiką, bet stengiasi specializuotis, eina į kariūmenę ar į tyrimų įstaigas, kur labai gerai apmoka. Ligoninės, kurios nėra pripažintos ruošti specialistus, be išimties 100% laiko internus ir rezidentus tik daugumoje iš Azijos, nes Amerikoje baigę gydytojai neina į tokias ligonines.

Tik reikia gero įstatymo, kad kaimui Amerikoje gydytojų netrūktų, jei imigracijos įstaigos atvykstantiems iš Azijos gydytojams pastatytų sąlygą — po valstybinių egzaminų privaloma 3 metus dirbti kaime, kur nėra gydytojo. Panašiai buvo Australijoje. Kai kurie lietuviai gydytojai turėjo važiuoti pirma į kaimą, kur nėra gydytojo, o tik vėliau po kelių metų gavo gydytojo teises laisvai praktikuoti. Imigracija į Ameriką yra smarkiai suvaržyta. Tik tokie žmonės gali įvažiuoti be jokių sunkumų, jei Amerikai tos specialybės yra didelis trūkumas.

Amerikos gydytojai iš didelių miestų centrų bėga į priemiestius, o į tas vietas veržiasi iš Azijos atvykę gydytojai. Natūralu, tuščias gydytojų vietas kas nors turi užimti. Amerikos Darbo Departamentas yra pasakėjęs, kad Amerikoje trūksta gydytojų, dėl to užsieniečiai gydytojai automatiškai, be eilės, gauna labai greitai dar-

bo leidimus, o imigracijos įstaigos tuojau duoda leidimus ir vizas įvažiuoti į Ameriką. Šiais 1974 metais Amerikoje rengiamasi išleisti apie 10,000 naujų gydytojų, o svertimtausių gydytojų daugumoje iš Azijos laukiamas atvykstant — 9,000, 1962 metais iš Azijos buvo atvykę tik 266 gydytojai, o 1972 atvyko jau apie 6,000 gydytojų.

Iš Europos į Ameriką atvyksta kasmet tik apie 600 gydytojų, tai yra 10 kartų mažiau, negu iš Azijos. Iki 1965 m. nebuvo leista Azijos gydytojams atvykti nuolatiniams apsigyvenimui į Ameriką, bet panaikinus imigracijos varžtus pasipylė masės Azijos gydytojų į Amerikos ligonines.

Pačiai Azijai trūksta medicinos pagalbos, dėl ko tokia daugybė gydytojų vyksta į Ameriką? Azijos jauni gydytojai tik baigę negali gauti gero darbo savo krašte, o jei kuris ir gauna gerą darbą, tai tas darbas yra menkai apmokamas. Dėl to, kas gali iš jaunų gydytojų tuojau vyksta Amerikon. Filipinų valstybė skelbiasi esą, ji išleidžia daugiau gydytojų, negu jiems jiems reikalinga. Mažai patikima, kad valstybė primokėtų prie gydytojo paruošimo kokia 100,000, o vėliau tą profesiją padovanotų užsieniui. Nauji Azijos gydytojai, daugiausia veržiasi į didelius miestus į Naująją, New Jersey, miestus Californijos ir Illinois miestus, Chicago.

Amerikos gydytojai iš didelių miestų centrų bėga į priemiestius, o į tas vietas veržiasi iš Azijos atvykę gydytojai. Natūralu, tuščias gydytojų vietas kas nors turi užimti.

Naujorko miestas King County Medical Society skelbia, kad tenai 90% ligonės internų ir rezidentų gydytojų yra tik Azijos gydytojai ir net privatinėje prak-

Tokių drabužių krautuose negausi, nes ponis Judith Blau kiekvieną išdaro vis kitiškai raštais. Akriliniiais dažais ji bando sukurti vaizdus, kurie derintųsi ir su drabužio savininko charakteriu.

tikoje yra didelis nuostimis svertimtausių Azijos gydytojų.

Paruošimas Azijos gydytojų yra menkesnis už Amerikos gydytojų paruošimą, nes amerikiečiai gydytojai valstybinius egzaminus 98% išlaiko iš karto, o Azijos gydytojų išlaiko tik 50%. Vienas trečdalis jų pakartotinai visai nelaiko egzaminų.

Amerikoje gydytojų kaimui netrūkta, jei miestuose nebūtų per daug susikonscentruota medicinos gydytojų pagalba. Jau dabar jaučiama, kad kai kurių gydytojų specialybių yra per daug, o bendros praktikos gydytojų trūksta.

Čia dedama palyginimo lentelė rodanti Fahrenheito ir Celsijaus temperatūros skirtumą:

F	C
212	100
203	95
194	90
185	85
176	80
167	75
158	70
149	65
140	60
131	55
122	50
113	45
104	40
95	35
86	30
77	25
68	20
59	15
50	10
41	5
32	0
23	-5
14	-10
5	-15
0	-17.8
-4	-20
-13	-25
-22	-30
-31	-35
-40	-40

Su 1 galionu 90 mylių!

Aaron Fechter 20 metų amžiaus, gyvenantis Orlando, Floridoje, išsprendė gazolino trūkumo problemą pasidirdamas "automobiliu" iš surinkto įvairaus motociklų dalių laužo ir į "važiuoklę" įmon tuodamas 12 arklių jėgų motorą. Nepasakyta, po kiek mylių per valandą Aaronas nuvažiuoja, bet tai šiandien ne taip svarbu, nes gazolino taupymo sumetimais pati valdžia greitai sulėtino. Svarbu tai, kad jo vežimas vienu galionu nuvažiuoja 90 mylių! Dabar Aaronui lieka sugalvoti, koki savo "automobiliu" padirbti kuzavą kad apsisaugojus nuo lietaus ir nuo "mufflerio", kurs yra per arti jo sėdynės.

Kas nori ilgiau gyventi

Wisconsin universiteto tyrinėtojai ištyrė daugiau kaip 1,700 nuo 80 iki šimto metų amžiaus senių nustatė, kad ilgiau gyvena tie žmonės, kurie savo užsiėmimą mėgsta. Jei iš ryto labai nenori keltis, reiškia kad nemėgsti savo darbo. Ilgaamžiai beveik visi buvo praktiški žmonės, anksti suprato savo nepasitenkinimo priežastis, ir jas pakeitė. Ko ne visi gerai miega mažiausiai po 7½ valandų per naktį, sumažino arba visiškai metė rūkymą ir gerimą ir numetė svorį, jei buvo riebi.

Raktas į ilgesnį gyvenimą yra pažinimas savo nervinimo priežasties ir jos pakeitimas, pareiškė tyrinėtojas Dr. Robert Samp.

TRUMPAI

— Field gamtos istorijos muziejus norėtų priimti kelis jaunus vyrus ir moteris, kurie tikėtų mokytojauti. Jiems tektų padėti profesoriams dirbti ir galėtų kartu mokyti. Kreiptis į Carolyn Blackmon, 922-9410, ext. 36.

— L. B. Cicero Apylinkės Valdyba, vadovaudamasi JAV L. B. įstatų 50 paragrafu, prašė L. B. Garbės Teismą išaiškinti kilius teisinius neaiškumus, skirtingas interpretacijas tarp Lietuvių Chartos ir JAV L. B. įstatų, kokiais veiklos būdais bei tvarka vykdytini kai kurie L. B. įstatų paragrafai, straipsniai. Kaip tik bus gauti L. B. Garbės Teismo sprendimai, paaiškinimai, nurodymai. Apylinkės Valdyba tuojau šauks L. B. Cicero Apylinkės narių metinį susirinkimą, kuris bus pravestas pagal L. B. Garbės Teismo nurodymus.

— L. Z. S. Chicagos skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyks vasario mėn. 24 d. 3-čia val. popiet Laisvosios Lietuvos redakcijos patalpose, 2618 W. 71st St. Valdyba kviečia visus narius gausiai dalyvauti. Bus renkama nauja valdyba.

— Gub. Dan Walker lankys Chicagos pietvakarių apylinkės vasario 21 d. ir 7-30 val. vak. kalbės su vietos gyventojais bei jų atstovais Quigley aukšt. mokykloje, 7740 So. Western Avenue.

— Gautas pirmasis šių metų sausio mėn. — "Lietuvių Dienų" žurnalo numeris. Šiame nr. paminima Antano Smetonos 30 metų mirties sukaktis.

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia
FOR WORKING MOTHER
Mature dependable woman to care for one 4 month old child, one to 3 days per week, steady. Chicago Northside, references. Some English necessary.
878-2142
after 6 P. M. & weekends.

HELP WANTED — MALE-FEMALE

Reikia Darbininkų ir Darbininkių
COUPLE WANTED
FOR COUNTRY ESTATE
They would be provided with their own private home. Man to supervise grounds and maintenance. Woman to do general housekeeping. Salary open. Phone collect 815 — 338-3398. If no answer please try again. Language no barrier. Or write: Box Nr. 511, American Foreign Newspapers, 223 W. WASHINGTON, CHICAGO, ILL. 60606

BUSINESS CHANCES

Biznis Proges
SAVININKAS DEL LIGOS PARDUODA 2 aukštų mūrini namą su taverna. Pelningas biznis. 2 masinių garažas. Brighton Parke. Skambinti 523-0645.

PERSONAL

Asmeny Ieško
REIKALINGA MOTERIS padėti senam žmogui: parnešti ir pagaminti maistą, patvarkyti kambarius. Darbo mažai. Geras atlyginimas. Duosiu kambari ir 200 dol. mėnesi. Rašyti tuojau laiška, i kuri tuojau atsakysiu.
Mr. PETER SLUCKIS
1764 TEMPLE TER. So.
ST. PETERSBURG, FLA. 33711
TEL. 341-3973

Šio numerio viršelyje matome Lietuvos gen. konsulės Juzės Daužvardienės portretą. Gen. S. Raštikis rašo apie Klaipėdos krašto prijungimą prie Lietuvos ir to įvykio svarbą. Duodamas pasikalbėjimas su kartografu Andriumi jo naujai išleisto Lietuvos žemėlapiu proga.

Ponia L. Apolis, Hammewood, Ill., pratęsė prenumeratą anksčiau ir be raginimo, taupydama administracijai laiką ir mažindama išlaidas, taip pat prisuntė 3 dol. dovana.

— Dr. K. Pautienis, Cleveland, Ohio, kartu su sveikini- mės Vasario 16 proga atsiuntė dovaną spaudos stiprėjimui.

— Janina Petraitienė, East Chicago, Ind., apmokėdama Naujienų metinę prenumeratą, užsakytą savo mielam broliui Zigmui Stankui artėjančio gimtadienio proga, atsiuntė 3 dol. dovaną vajui.

— Lucy Sukuris iš Gage Parko apylinkės, pratęsdama prenumeratą, kartu su gerais linkėjimais atsiuntė vajui. 5 dol.

— Antanas Vaišnys, Waterbury, Conn., savo nuosirdžius linkėjimus atlydėjo 3 dol. auka prenumeratos pratęsimu proga.

— Tomas Valikonis, Amsterdam, NY., pratęsdamas prenumeratą, atsiuntė už kalendorių 3 dol.

— J. Tarvydas iš Chicagos šiaurės vakarių apylinkės, savo linkėjimus Naujienoms parėmė 6 dol. dovana, kad lietuviška spauda gyvuotų, augtų ir stiprėtų.

♦ Dviejų butų savininkai, draudžiantieji namus Chicagoje ar jos priemiesčiuose, turėtų žinoti šią antrąją draudimo formą: Jei jūsų namas medinis, apdraustas \$25,000, ir dabar jūs mokate \$84.00, tai mūsų mokėsite yra tik \$68.00, o jūs sutalpo- tate \$16.00.

Frank Zapolis, 3208½ West 95 St., Evergreen Park, Illinois 60642. Phone 424-8654. (Pr).

♦ DEMESIO! Pirmasis išpardavimas su 30 ir 40% nuolaidos įvairiems gražiųjų kailių palams ir puošmenoms. Atsilankykite, kai yra pigiausias kainos už geriausius kailius, nuo vasario 20 d. iki kovo 2 d. Kiekvieną dieną atdara nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. p. p. ir sekmadienį, vasario 24 d. nuo 11 val. ryto iki 4 val. p. p. Norman Bursteinas, 2-me aukšte, 185 No. Wabash Ave., Chicago, Ill. 60601 Tel. 263-5826. (Pr).

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIMS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISU RCSIU DRAUDIMO AGENTURA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

— Frank Lavinskas, Long Island City, NY., lietuviškos spaudos veteranas - bendradarbis, pratęsdamas prenumeratą atsiuntė visiems gerus linkėjimus, o už kalendorių pridėjo 1 dolerį. S. Liaudinskas iš Tilsonburg, Ont., Canada, taip pat atsiuntė dolerį.

— Jonas Virbalas, Omro, Wis., atsiuntė Naujienų vajui 8 dol. Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija nuosirdžiai dėkoja visiems rėmėjams už aukso, linkėjimus ir vertus visų dėmesio pareiškimus. Visi skaitytojai yra prašomi remti Naujienas ir jas platinti, visi lietuviai kviečiami gerai su jomis susipažinti ir pareikšti savo nuomonę jas užsisakant.

NAUJAS ADRESAS

Leonardo Eringio

LEONARD'S "TEXACO"

6801 W. 87 STREET

Oak Lawn, Illinois

Telef. 598-9776

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Tel.: RPublic 7-1941

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos

visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis

3208½ W. 95th St.

GA 4-8654

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public,

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai,

pildomi pilietybės pareiškimai ir

kitoki blankai.

Federalinių ir valstijos pajamų

mokesčių apskaičiavimas

INCOME TAX

Nekilnojamo turto pirkimas

pardavimas

REAL ESTATE

Parašų paliudijimas

NOTARY PUBLIC

Draudimo Informacijos

INSURANCE

ŠIMAITIS REALTY

2951 W. 63 St. (prie Sacramento)

Tel. 436-7878

DEMESIO

62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI

Tiktai \$104 metams automobilio

Liability apdraudimas.

Kreiptis:

A. LAURAITIS

4645 So. ASHLAND AVE.

523-8775

SKAITYK IR KITAM PATARK

SKAITYTI DEMOKRATINĮ

DIENTRASTĮ "NAUJENAS"

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVAIRŲS DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

NORITE PIRKTI

AR PARDUOTI NAMĄ?

SUSIEKITE SU

CONNIE DAGYS

FIRESIDE REALTY —

Tel. 585-2064

Čia būsite užtikrintai sąžiningai aptarnauti.

ČIA NAMAI GERI

2 BUTŲ MŪRAS Marquette Par-

ke. Moderni virtuvė, įrengtas beis-

mantas, naujas gazu šildymas, alu-

minijaus langai, geležinė tvora, ga-

ražas. \$30,500.

MARQUETTE PARKE 7 kambarių

1½ aukšto namas su garažu, 30 pė-

du lotas, 2 vonios. Gazu šildymas.

\$19,600.

ARTI MŪSU VISU — modernus 12

mūras, įrengtas beismantas. Ga-

ražas. Karpetai. \$21,700.

MARQUETTE PARKE 1½ aukšto

namas. Vienas modernus butas su

3 miegamais ir kitas aukštai tinka

vienai didelei arba 2 artimom šeimom

gyventi. \$21,500.

TVIRTAS APARTAMENTINIS MŪ-

RAS. Arti Kedzie — pora bloku nuo

parko. Naujas gazu šildymas. Šva-

riai nudažtas, \$16,000 pajamų. Kal-

na \$69,000.

4 BUTŲ GRAŽUS MŪRAS arti

vienuolyno. Naujas gazu šildymas.

Alum langai. Karpetai. 3 auto mū-

ro garažas. \$42,000.

PLATUS VERTINGAS LOTAS Mar-

quette Parke. Kaina \$9,900.

VALDIS

REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

NEPAPRASTAS PIRKINYS

Modernus hungarų tinka bet ku-

riai šeimai. Geraiusia vieta Marquet-

te Parke. Tuoj galima užimti. Su-

mažinta kaina visu ketvirčiu jo ver-

tės, kadangi reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY

2951 W. 63rd St. (Prie Sacramento)

Tel. 436-7878

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namu Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir

perstatat senus visu rūšių namo ap-

šildymo pečius, air-conditioning, van-

dens boilerius ir stogu rinas (gutters).

Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE.

Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

PLUMBING & HEATING

Service 24 hours